

Neus-maagsonde inbrengen

Omschrijving

Inbrengen sonde via neus in maag. Fixeren sonde. Controleren ligging van sonde door middel van controle maagsap met pH-indicator. Bevestigen sonde aan kleding.

Opdracht tot voorbehouden of risicovolle handeling:	arts			
Mag zelfstandig verricht worden door:				

Aandachtspunten

- Ga na of cliënt bekend is met in- of uitwendige vergroeiingen, tumoren, letsel in keelholte, slokdarm of maag.
- Vraag cliënt vooraf neus te snuiten. Inspecteer neus en bepaal in welk neusgat sonde wordt ingebracht.
- Maak de sonde vóór het inbrengen nat met water.
- Bepaal de lengte van de sonde door de NEX (= nose-earlobe-xyphoid)-methode en/of met formule: $(NEX \times 0.38696) + 30.37$ (zie voor omreken tabel Volwassenenen, de achtergrondinformatie).
- Vraag de cliënt het kunstgebit uit te doen, indien van toepassing.
- Controleer de ligging van de sonde door middel van beoordeling van maagsap. Controleer de opgezogen vloeistof met pH-indicator. Afkappunt is pH van 5.5. Dien bij pHwaarde > 5.5 geen voeding of medicijnen toe. Stel samen met de arts vast hoe te handelen bij afwijkende waarden of wanneer geen maagsap opgezogen kan worden.
- Let wel:
 - Auscultatie is niet betrouwbaar als controle van de ligging.
 - Het is van essentieel belang te controleren of de sonde goed in de maag ligt, voordat voeding wordt toegediend!
- De sonde kan worden gefixeerd met hypoallergeen pleister. Plak eventueel een hydrocolloïdplak of Tegaderm op de wang om de sonde op te fixeren of gebruik Cavilon ter bescherming van de huid.

Complicaties tijdens de handeling	Handelwijze
Weerstand in de neus tijdens inbrengen.	Probeer een iets andere inbrengrichting.
Braakneiging, kokhalzen, benauwdheid, hoesten/proesten.	Trek sonde iets terug en probeer opnieuw. Laat de cliënt een slokje water drinken.
Sonde krult op in de mond/keelholte.	Trek sonde terug en probeer opnieuw.
Inspuiten lucht stuit op weerstand; sonde zit geknikt.	Trek sonde iets terug en probeer opnieuw óf verander van houding.
Er kan geen maagsap opgezogen worden.	Laat cliënt op andere zij liggen of trek de sonde iets terug en probeer opnieuw. Breng bij twijfel in overleg met arts nieuw sonde in.

Benodigdheden

- | | |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> - toedienlijst - tissue - handschoenen - voorgeschreven steriele maagsonde (evt. met spuitkoppelstukje) + afsluitdopje - watervaste stift (of stukje pleister voor markering) - kom met water (om de sonde nat te maken) - onderlegger - spuit 50 ml | <ul style="list-style-type: none"> - pH- indicator - hypoallergeen pleister of (neus)fixatiepleister - zo nodig: hydrocolloïdplak of Tegaderm - schaar - glas handwarm kraanwater - veiligheidsspeld - afvalbak - meetlint en omreken tabel voor NEX |
|---|--|

Werkwijze

- 1 Pas handhygiëne toe.
- 2 Zet de benodigdheden binnen handbereik.
- 3 Knip 2 stukken pleister op lengte van ± 5 cm.
- 4 Vraag de cliënt een halfzittende houding aan te nemen en aanwezig kunstgebit uit te doen. Maak met de cliënt een afspraak over een signaal wanneer inbrengen moet stoppen.
- 5 Neem de sonde uit de verpakking, bepaal en markeer de in te brengen lengte (met NEX-methode)
 - a Meet bij de cliënt met de sonde de afstand vanaf de punt van de neus naar de oorlel tot aan uiteinde borstbeen (NEX), lees juiste lengte af in tabel.
 - b Markeer de sonde op de afgemeten lengte met een watervaste stift (of stukje pleister) indien geen maatverdeling aanwezig is.
- 6 Maak de sonde nat onder de kraan of door hem in de kom met water te dompelen.
- 7 Leg onderlegger op de borst van de cliënt.
- 8 Trek handschoenen aan.
- 9 Inspecteer de neus van de cliënt en vraag de cliënt zo nodig de neus te snuiten.
- 10 Vraag de cliënt het hoofd iets naar achteren te buigen.
- 11 Schuif de sonde (met afsluitdopje of evt. voerdraad) langzaam via de neusbodem tot in de keelholte.
- 12 Vraag de cliënt het hoofd iets naar voren te buigen (het strotklepje sluit de luchtpijp af).
- 13 Vraag de cliënt te slikken, eventueel met behulp van een slokje water.
- 14 Schuif de sonde op tot de gemarkeerde lengte terwijl de cliënt een paar maal slikt. Controleer of de sonde niet opkrult in de keelholte.
- 15 Indien van toepassing: verwijder de voerdraad uit de sonde en plaats afsluitdopje.
- 16 Maak de neus schoon en fixeer de sonde met (neusfixatie)pleister.
 - a Fixeer de sonde met een neusfixatiepleister of,
 - b Plak het midden van een stuk pleister aan de onderkant van de sonde vast op ± 2 cm vanaf de neus.
 - c Leid beide uiteinden kruislings naar boven en plak ze op de neus vast of plak de pleister op een hydrocolloïdplak of Tegaderm die op de wang is aangebracht.
 - d Ga na of de sonde goed gefixeerd is bij slikken of draaibewegingen.
- 17 Verwijder het afsluitdopje van de sonde en leg het dopje op het werkveld.
- 18 Controleer of de sonde in de maag ligt door het opzuigen van maagsap en controle met pH-indicator.
 - a Plaats, indien nodig, het spuitkoppelstukje op de sonde.
 - b Zuig in de 50-ml-spuut 5-10 ml lucht en plaats de spuit op de sonde.
 - c Spuit de lucht door de sonde. De sonde komt nu los van de maagwand te liggen.
 - d Zuig met de spuit voorzichtig maagsap op.
 - e Beoordeel het maagsap.
 - f Bepaal de pH-waarde met behulp van de pH-indicator (bij pH-waarde van ≤ 5.5 ligt de sonde in de maag).

Als geen maagsap wordt verkregen, cliënt op de zij leggen en opnieuw controleren

- a Zorg dat de cliënt op de zij gaat liggen.
- b Zuig maagsap op.
- c Beoordeel het maagsap.
- d Bepaal de pH-waarde met behulp van de pH-indicator (bij pH-waarde van ≤ 5.5 ligt de sonde in de maag).

Als nog geen maagsap wordt verkregen; breng sonde iets verder in of trek iets terug en controleer opnieuw.

- a Breng de sonde 5-10 cm verder in of trek de sonde 5-10 cm terug.
- b Zuig maagsap op.
- c Beoordeel het maagsap.
- d Bepaal de pH-waarde met behulp van de pH-indicator (bij pH waarde van ≤ 5.5 ligt de sonde in de maag).

Bij afwijkende bevindingen en pH-waarde > 5.5: geen voeding of medicijnen toedienen; na 30-60 minuten nog eens maagsap opzuigen en controleren. Indien de sonde niet goed ligt: overleg met de arts. Verwijder zo nodig na overleg met arts de sonde en/of breng deze opnieuw in en controleer de ligging.

- 19 Sluit de sonde af met het afsluitdopje.
- 20 Trek de handschoenen uit.
- 21 Leid de sonde achter het oor langs.
- 22 Bevestig de sonde met een stuk pleister en een veiligheidsspeld aan de kleding op ongeveer 20-25 cm van de neus.
- 23 Ruim de materialen op.
- 24 Pas handhygiëne toe.
- 25 Noteer de handeling, lengte van de ingebrachte sonde, datum inbrengen sonde en eventuele bevindingen.